

Narzędzia tradycyjne LO kl. I

Narzędzie nr 2: praca z lekturą (analiza tekstów biblijnych)

Autor: Mirosław Skrzypczyk

Cykl zajęć o Biblii (opisy stworzenia w Księdze Rodzaju, Ofiarowanie Izaaka, Księga Hioba)

OPIS

W ramach wypracowywanego narzędzia proponuję cykl zajęć dotyczących Biblii: opisów stworzenia w Księdze Rodzaju, Ofiarowania Izaaka i Księgi Hioba. Omawianie Biblii w szkole często sprawia problemy zarówno nauczycielom, jak i uczniom ze względu na skonwencjonalizowane sposoby czytania tekstów oraz ustalone i zastygłe interpretacje. Narzędzia te zachęcają do nowego odczytania kanonicznych tekstów przez pryzmat doświadczenia współczesnego człowieka i metodologii nowej humanistyki. Takie podejście sprawi, że możliwy będzie dialog z tekstami biblijnymi, przez co staną się one uczniom bliższe, a także uwrażliwią ich na problemy współczesnego świata (relację człowieka z naturą czy doświadczenie cierpienia).

W ramach narzędzia proponuję cykl scenariuszy lekcyjnych. Pierwszy z nich to próba odczytania relacji ludzi z innymi bytami nie-ludzkimi w oparciu o opisy stworzenia zawarte w Księdze Rodzaju i narzędzia ekokrytyki. Drugi dotyczy granicznego doświadczenia ofiarowania syna Izaaka przez ojca Abrahama i zakłada zestawienie tekstu biblijnego z opowiadaniem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego *Ofiarowanie*, które umożliwi spojrzenie na historię Abrahama i Izaaka z różnych perspektyw. Narzędzie to jest także oparte na współpracy z innym nauczycielem – katechetą/katechetką, księdzem – co także pozwoli na wielość perspektyw i interpretacji. Trzecie narzędzie dotyczące Księgi Hioba koncentruje się wokół problemu doświadczenia cierpienia z perspektywy doświadczeń XX wieku.

Ze względu na trudność proponowanych do lektury tekstów filozoficznych, teologicznych czy teoretycznych warto umożliwić uczniom indywidualne konsultacje, podczas których będą oni mogli porozmawiać z nauczycielem o swoich wątpliwościach, zadać dodatkowe pytania. Dla uczniów zainteresowanych problematyką zajęć nauczyciel może zaproponować dodatkowe lektury.

Podczas przeprowadzania tych zajęć warto mieć na uwadze fakt, że w klasie mogą znaleźć się uczniowie przynależący do różnych religii/wyznań lub niewierzący, którzy nie uczestniczą w lekcjach religii. Nauczycielowi powinna więc towarzyszyć wrażliwość na różne perspektywy czytania Biblii. Warto pamiętać, że Biblia może być postrzegana nie tylko jako księga święta, ale też jako jedno ze źródeł kultury europejskiej, tekst kultury i dzieło literackie.

I. TEMAT / CELE / BIBLIOGRAFIA

Temat: Relacje człowiek-natura w opisach stworzenia w Księdze Rodzaju

Cele:

- Rozwijanie umiejętności reinterpretacji tekstów kanonicznych
- Rozwijanie wrażliwości ekologicznej uczniów
- Umożliwienie uczniom podzielenia się indywidualnymi doświadczeniami, przemyśleniami, odczuciami
- Zapoznanie uczniów z metodą ekokrytycznej lektury

Źródła:

Literatura i jej natury Przewodnik ekokrytyczny dla nauczycieli i uczniów szkół średnich, red. P. Czapliński i in., Poznań 2017.

Szczepanowicz B., Mrozek A., *Atlas zwierząt biblijnych. Miejsce w Biblii i symbolika*, Kraków 2007.

Jelonek T., *Biblijna historia zbawienia*, Kraków 1991.

Świderkówna A., *Na początku*, w: *Rozmowy o Biblii*, Warszawa 1996.

Ravasi G., *Księga Rodzaju 1-11*, przeł. M. Brzezinka, Kraków 1998.

Komentarz metodyczny:

Zajęcia dotyczące biblijnych opisów stworzenia są inspirowane tekstem „*Na początku...*”, czyli *węzły relacji. Opisy stworzenia w Księdze Rodzaju* Joanny B. Bednarek¹. Badaczka analizuje opisy stworzenia pod kątem sieci relacji, jakie zawiązują się między człowiekiem, Bogiem, innymi ludźmi, ziemią i zwierzętami. Dochodzi ona do wniosku, że w biblijnych opisach zostają sformułowane dwa nakazy: 1) człowiek powinien być odpowiedzialny za sieć relacji, w jakiej funkcjonuje, 2) człowiek nie powinien zadawać cierpienia innym istotom żywym.

Zajęcia są przewidziane na dwie godziny lekcyjne.

II. PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Przygotowanie

I. Lektura opisów biblijnych (Rdz 1 1-31, 2 1-4, 2 5-25) samodzielna i w grupach.

¹ J.B. Bednarek, „*Na początku...*”, czyli *węzły relacji. Opisy stworzenia w Księdze Rodzaju*, w: *Literatura i jej natury Przewodnik ekokrytyczny dla nauczycieli i uczniów szkół średnich*, red. P. Czapliński i in., Poznań 2017.

Każdy uczeń samodzielnie pracuje nad jednym opisem stworzenia (uczniowie odliczają do dwóch: 1, 2, 1, 2, 1..., w ten sposób każdy z nich otrzymuje jeden tekst). Czytają po cichu przydzielony tekst i próbują zastanowić się nad pytaniem – w przypadku pierwszego opisu – w jakiej kolejności Bóg stwarza poszczególne komponenty świata i z czego może ona wynikać, a w przypadku drugiego – nad tym, jakie jest miejsce człowieka w świecie stworzonym przez Boga, i jak wygląda przestrzeń Edenu. Swoje uwagi i skojarzenia zapisują w zeszytach.

Następnie „jedyńki” łączą się w jedną grupę, drugą grupę tworzą „dwójki”. W ramach swoich grup uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami z indywidualnej lektury. Na kartonie uczniowie analizujący pierwszy opis stworzenia wypisują lub rysują to, co Bóg stwarzał każdego dnia. Zwracają uwagę na układ tekstu biblijnego (trzy pierwsze dni – stworzenie przestrzeni; trzy kolejne – wypełnianie przestrzeni, dzień siódmy – poświęcony Bogu). Natomiast uczniowie analizujący drugi opis stworzenia tworzą mapę stworzonego przez Boga świata.

Pierwsza i druga grupa stara się również wyróżnić prawdy czy przesłania, jakie wynikają z pierwszego i drugiego opisu stworzenia świata, jaki wyłania się z nich obraz Boga, świata i człowieka, a także relacji między Bogiem i człowiekiem, Bogiem i światem, człowiekiem i naturą.

Wyniki swoich dyskusji w grupach przedstawiają pozostałym uczniom.

W ramach podsumowania uczniowie próbują porównać oba opisy stworzenia.

Komentarz metodyczny:

Przed zajęciami uczniowie powinni przeczytać fragmenty: Rdz 1 1-31, 2 1-4, 2 5-25. Ta część zajęć zakłada lekturę dwóch opisów stworzenia świata i wspólną dyskusję o tym, w jaki sposób Biblia tłumaczy i pokazuje stworzenie świata. Dyskusja ta powinna pomóc uczniom zbudować mapę problemów pojawiających się w tekście biblijnym, która będzie dobrą podstawą do lektury ekokrytycznej.

2. Główna część

Uczniowie zastanawiają się, w jaki sposób Biblia ukazuje relacje między człowiekiem a naturą, jakie zadania i pozycję względem innych istot wyznacza człowiekowi, jakie miejsce w świecie zajmują zwierzęta i rośliny. Aby odpowiedzieć na te pytania, uczniowie odwołują się do dwóch proponowanych tekstów: *Ekokrytyka* Petera Barry’ego, prezentującego najważniejsze założenia i pytania perspektywy ekokrytycznej, oraz encykliki papieża Franciszka *Laudato si*, należącej do jednego z najważniejszych głosów ekologicznych chrześcijaństwa.

Nauczyciel wybiera fragmenty artykułu Barry'ego² i encykliki papieża Franciszka³. Uczniowie analizują je zgodnie z metodą uczenia się we współpracy – *jigsaw*. Dzieli się na 5-6 grup. Każda osoba w grupie otrzymuje swój fragment tekstu (podzielonego wcześniej przez nauczyciela na tyle części, ile jest uczniów w grupie), zapoznaje się z nim. Uczniowie powinni na tyle zrozumieć dany fragment, aby mogli wytłumaczyć zawarte w nim informacje innej osobie. Następnie uczniowie, którzy otrzymali ten sam fragment, tworzą nowe grupy, tzw. grupy eksperckie – ich zadaniem jest omówienie przydzielonych partii tekstu i przedyskutowanie, w jaki sposób przekazać informacje pozostałym uczniom. W ramach podsumowania tego ćwiczenia uczniowie wracają do swoich pierwszych grup i uczą jej członków tego, czego sami się nauczyli.

Komentarz metodyczny:

Nauczyciel może poprosić uczniów o notowanie swoich uwag podczas lektury tekstów. Ich przemyślenia będą podstawą następnej części zajęć – podsumowania.

Warto zwrócić uwagę na to, że ekokrytyczna lektura Biblia pozwala na inne odczytanie roli człowieka wobec świata oraz relacji ludzi z innymi istotami żywymi, które opierałaby się na trosce i czułości.

3. Podsumowanie, ewaluacja

W ramach podsumowania uczniowie konfrontują swoje interpretacje opisów stworzenia z wynikami dyskusji nad fragmentami artykułu Barry'ego i encykliki papieża Franciszka. Wspólnie dyskutują na temat biblijnego ujęcia relacji człowiek i natura, a także o korzyściach z lektury ekokrytycznej (czy i jak pozwala inaczej odczytać tekst, na jakie problemy zwraca uwagę czytelnika, jak zmienia się lektura opisów pod wpływem tekstów współczesnych).

Komentarz metodyczny:

Aby ułatwić uczniom zestawienie dwóch tekstów i ich równoległą lekturę, nauczyciel może poprosić uczniów o zrobienie tabelki, w której uczniowie wpiszą, w jaki sposób interpretowali opis biblijny na początku i jak zmieniła się jego lektura pod wpływem tekstów współczesnych.

² P. Barry, *Ekokrytyka*, w: *Literatura i jej natury Przewodnik ekokrytyczny dla nauczycieli i uczniów szkół średnich*, red. P. Czapliński i in., Poznań 2017. Proponowane fragmenty: *Kultura i natura*, *Nicowanie krytyki*, *Zatrzymaj się i pomyśl*, *Co robią ekokrytycy?*.

³ Encyklika papieża Franciszka *Laudato si*, https://w2.vatican.va/content/dam/francesco/pdf/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si_pl.pdf. Proponowane fragmenty: 10-11, 23-25, 65-69 (analiza opisów stworzenia).

III. Dodatkowe informacje (przetestowanie narzędzia, możliwe inne zastosowania narzędzia)

Narzędzie to zostało przeze mnie przetestowane na zajęciach z języka polskiego dla klasy I liceum. Powtarzającą się reakcją uczniów jest zaskoczenie nowym odczytaniem i „odświeżeniem” tekstu biblijnego. Ponadto uczniowie nie spodziewali się, że tekst biblijny, którego interpretację mają w jakimś stopniu utrwaloną, otwiera inne sensy i spotyka się ze współczesnym myśleniem o relacjach człowieka z naturą.

I. TEMAT / CELE / BIBLIOGRAFIA

Temat: Lekcja na dwie głowy. Pochyleni nad ofiarą (ofiarowaniem) Izaaka

Opis:

Proponowane narzędzie dotyczy lektury fragmentu Księgi Rodzaju o ofiarowaniu Izaaka. Zajęcia są współprowadzone przez polonistę i katechetę (najlepiej w układzie: pierwsze zajęcia prowadzi katecheta, drugie polonista, trzecie zajęcia zaś są prowadzone przez dwóch nauczycieli).

Cele:

- Kształtowanie umiejętności krytycznej interpretacji tekstów kanonicznych
- Umożliwienie uczniom podzielenia się indywidualnymi doświadczeniami, przemyśleniami, odczuciami
- Kształtowanie umiejętności dyskusowania, formułowania i wyrażania własnej opinii
- Kształtowanie umiejętności lektury tekstów filozoficznych, teologicznych, literackich i porównywania oraz zestawiania ich ze sobą

Źródła:

Dyskusja o opowiadaniu Herlinga-Grudzińskiego na łamach „Tygodnika Powszechnego” 2000, nr 13, s. 18-19.

Herling-Grudziński G., Bolecki W., *Rozmowy w Neapolu*, Warszawa 2000.

Herling-Grudziński G., *Bóg surowy, Bóg obojętny*, „Tygodnik Powszechny” 2000, nr 16, s. 11.

Herling-Grudziński G., *Ofiarowanie. Opowieść biblijna*, w: tegoż, *Opowiadania zebrane*, t. 2, Warszawa 1999, s. 330-337.

Kierkegaard S., *Bojaźń i drzenie*, tł. J. Iwaszkiewicz, Warszawa 1995.

Ravasi G., *Księga Rodzaju 12-50*, przeł. M. Brzezinka, Kraków 1998.

Staroszczyk P., *Ofiarowanie Izaaka czytane w kluczu dialogu*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 2007, nr 6, 291-303.

Tischner J., Żakowski J., *Tischner czyta Katechizm*, Kraków 1996.

Komentarz metodyczny:

Uczniowie przed zajęciami powinni przeczytać fragmenty: Rdz 12, 1-8; Rdz 15-22.

Proponowane narzędzie zakłada pracę metodą „pochylenia nad drobiazgiem”, zakładającą bliskie czytanie tekstu i koncentrowanie się na jego poszczególnych częściach (por. „mikrologia” w ujęciu A. Nawareckiego⁴).

II. PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Część prowadzona przez katechetę – pierwsze zajęcia

a) Uczniowie próbują odpowiedzieć na pytanie: jaki jest Bóg? Na kartkach wypisują cztery cechy, przymiotniki. Przebieg ćwiczenia: 1. Każdy z uczniów otrzymuje cztery kartki; 2. Praca indywidualna; 3. Po wykonaniu zadania kartki zostają podzielone na cechy pozytywne i negatywne, a następnie przyklejone na papier.

b) analiza fragmentów biblijnych

Uczniowie dzielą się na cztery grupy. Każda z nich próbuje odpowiedzieć na następujące pytania w oparciu o analizę fragmentów biblijnych:

- 1) Kim jest Abraham?
- 2) Kim jest Izaak?
- 3) Kim jest Sara?
- 4) Kim jest Bóg? Jaki jest?

Uczniowie przedstawiają wyniki dyskusji w grupach pozostałym uczniom.

W ramach podsumowania uczniowie porównują swoje przemyślenia z analizy opowieści o ofiarowaniu Izaaka z cechami Boga, które uczniowie wskazali na początku zajęć.

Komentarz metodyczny

Podczas realizowania części a) nauczyciel zwraca uwagę, aby uczniowie zapisali przede wszystkim te cechy, które przychodzą im od razu na myśl. W tym ćwiczeniu istotne są bowiem ich pierwsze skojarzenia, które uczniowie będą mogli skonfrontować z analizą tekstu biblijnego.

Uczniowie, którzy nie uczestniczą w lekcjach religii, czytają fragmenty Biblii samodzielnie i próbują odpowiedzieć na pytania: kim są główne postaci tekstu (Abraham, Izaak, Sara) i jaki obraz Boga wyłania się z niego.

⁴ *Miniatura i mikrologia literacka*, red. A. Nawarecki, t. I, Katowice 2000.

2. Część prowadzona przez polonistę „Ofiara Izaaka w kulturze” – drugie zajęcia
- a) Uczniowie pracują w parach nad tekstem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego⁵. Wspólnie zastanawiają się nad odpowiedziami na pytania: co różni utwór Herlinga-Grudzińskiego od tekstu biblijnego, na jakie problemy, elementy biblijnej opowieści autor stawia akcent, jakie wątki rozwija, które elementy tekstu biblijnego zmienia.
- Następnie uczniowie dzielą się swoimi rozpoznaniem (każda z par wskazuje na jedną lub dwie uwagi, o których wcześniej ze sobą rozmawiały).
- b) Każdy uczeń prezentuje znalezione przez siebie odniesienia w kulturze do ofiarowania Izaaka, zwracając szczególną uwagę na to, w jaki sposób dany przykład różni się od opowieści biblijnej. Uczniowie wspólnie dyskutują o statusie tego typu tekstów, jak opowiadanie Herlinga-Grudzińskiego, w odniesieniu do tekstu biblijnego (czym charakteryzuje się relacja pomiędzy tymi tekstami, w jaki sposób można określić, nazwać teksty powstające pod wpływem Biblii).

Komentarz metodyczny

Przed zajęciami uczniowie szukają odniesień kulturowych do opowieści o ofiarowaniu Izaaka (obrazów, tekstów literackich, popkulturowych inspiracji). Poza tym czytają tekst *Ofiarowanie* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.

3. Obraz Boga w wierze i literaturze na podstawie różnych interpretacji ofiarowania Izaaka – część prowadzona wspólnie przez katechetę i polonistę – trzecie zajęcia
- Nauczyciele aranżują debatę nad obrazem Boga, jaki wyłania się z opowieści o ofiarowaniu Izaaka. Punktem wyjścia są różne teksty: odpowiedni fragment Biblii, opowiadanie *Ofiarowanie* i wypowiedzi Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, fragmenty *Bojaźni i drżenia* Sorena Kierkegaarda⁶. Debata ta może przyjąć formę agonu, w ramach którego poszczególne grupy uczniowskie przygotowują wypowiedź przedstawiającą ich stanowisko czy tezę, a także argumenty na jej poparcie.

Jako pracę domową warto zadać uczniom napisanie dziennika Sary. Takie zadanie skłoni uczniów do spojrzenia na opowieść o ofiarowaniu jeszcze raz, z innej perspektywy – żony Abrahama, matki Izaaka.

⁵ G. Herling-Grudziński, *Ofiarowanie. Opowieść biblijna*, w: tegoż, *Opowiadania zebrane*, t. 2, Warszawa 1999, s. 330-337.

⁶ S. Kierkegaard, *Pochwała Abrahama*, w: *Bojaźń i drżenie*, przeł. J. Iwaszkiewicz, Warszawa 1972, s. 15-23.

Forma dziennika: zależy ona od indywidualnych preferencji uczniów; mogą wybrać tradycyjną formę lub przygotować wpisy nad blogu.

Komentarz metodyczny:

Celem przeprowadzenia debaty w ramach zajęć jest stworzenie przestrzeni intelektualnego sporu i wymiany myśli. Warto zmodyfikować nieco formę agonu i założyć, że celem sporu nie byłoby jego wygranie czy uzgodnienie jednego stanowiska, lecz przedstawienie różnych opinii, kształtowanie umiejętności dyskusowania, wyrażania własnych opinii i ich obrony przy zachowaniu szacunku dla drugiej strony.

III. Dodatkowe informacje (przetestowanie narzędzia, możliwe inne zastosowania narzędzia)

Dodatkowo na zajęciach można wykorzystać wiersz Józefa Wittlina *Lament barana ofiarnego*. Warto też odwołać się do wypowiedzi Gustawa Herlinga-Grudzińskiego (Herling-Grudziński G., Bolecki W., *Rozmowy w Neapolu*, Warszawa 2000). Zob. głosy polemiczne ks. Henryka Witczyka i Jana Grosfelda w „Tygodniku Powszechnym” 2000, nr 13, s. 18-19. Odpowiedź pisarza: *Bóg surowy, Bóg obojętny*, „Tygodnik Powszechny” 2000, nr 16, s. 11.

Teksty te można również zaproponować uczniom zainteresowanym problematyką zajęć.

Narzędzie to zostało przeze mnie przetestowane na zajęcia z języka polskiego dla klasy I liceum dwukrotnie z ks. Pawłem Staroszczykiem. Szczególnie ciekawe i nowe dla moich uczniów było uwzględnienie różnych perspektyw, z jakich można przyjrzeć się biblijnemu tekstowi, a także uczestniczenie w intelektualnym sporze, debacie i wymianie myśli (dwóch nauczycieli, nauczycieli i uczniów).

I. TEMAT / CELE / BIBLIOGRAFIA

Temat: Pytanie o cierpienie. Księga Hioba

Cele:

- Umożliwienie uczniom podzielenia się indywidualnymi doświadczeniami, przemyśleniami, odczuciami
- Uczenie dyskusji, twórczego sporu
- Kształtowanie umiejętności czytania tekstów filozoficznych odnoszących się do tekstów literackich
- Uwrażliwianie uczniów na doświadczenie cierpienia

Źródła:

Ravasi G., *Hiob*, t. I i II, Kraków 2004.

Sadzik J., *Przesłanie Hioba*, w: *Księga Hioba*, tłum. z hebrajskiego Cz. Miłosz, Lublin 1981.

Świderkówna A., *Mądrość i Hiob, czyli Bóg oskarżony*, w: *Rozmowy o Biblii*, Warszawa 1996.

Miłosz Cz., *Wiersze wszystkie*, Kraków 2011. (tu: *Do pani profesor w obronie honoru kota i nie tylko*, s. 1095-1096; *Udręczenie Leszka Kołakowskiego* s. 1097-1101; *Hiobowe zabawy?* Jana Andrzeja Kłoczowskiego, s. 1102-1103).

Komentarz metodyczny:

Zajęcia o Księdze Hioba są przewidziane na dwie jednostki lekcyjne. Celem pierwszych jest analiza i interpretacja tekstu biblijnego. Drugie są natomiast poświęcone współczesnym odczytaniom Księgi Hioba. Przed zajęciami uczniowie powinni przeczytać Księgę Hioba oraz współczesne teksty odnoszące się do niej.

II. PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Przygotowanie

Uczniowie rekonstruują wspólnie kolejność wydarzeń w Księdze Hioba, zapisują je na tablicy, a następnie wyjaśniają jej symboliczne znaczenie.

W oparciu o tak przygotowaną sekwencję zdarzeń uczniowie zastanawiają się i wspólnie dyskutują nad następującymi pytaniami:

Dlaczego na początku Hiob był szczęśliwy?

W jaki sposób Bóg określa Hioba? Co o nim mówi? Jaki ma do niego stosunek? Co Bóg mówi do Hioba? Jaki jest sens zakończenia Księgi Hioba?

Czy i jak zmienia się relacja między Bogiem a Hiobem?

Co Hiob mówi o swojej sytuacji? Co Hiob mówi o Bogu?

Jakie są reakcje najbliższego otoczenia Hioba? (żony, przyjaciół)

O czym jest Księga Hioba? Czy odpowiada na pytanie „dlaczego cierpimy”?

Komentarz metodyczny:

Ta część zajęć polega na wspólnej interpretacji i analizie tekstu biblijnego. Nauczyciel moderuje dyskusję uczniów, zadając przykładowe pytania z powyższej listy. Wspólna rozmowa o tekście i wydobywanie jego sensów przygotowuje uczniów do przewidzianej w dalszej kolejności analizy współczesnych odniesień do Księgi Hioba.

2. Główna część

Ta część zajęć koncentruje się wokół pytań „dlaczego cierpimy?”, „czy cierpienie ma sens?”. Uczniowie pracują w niewielkich grupach. Każda z nich otrzymuje fragment tekstu nawiązującego do Księgi Hioba, np.

- wiersz *Do pani profesor w obronie honoru kota i nie tylko* Czesława Miłosza;
- tekst *Udręczenie* Leszka Kołakowskiego;
- *Hiobowe zabawy?* Jana Andrzeja Kłoczowskiego.

Uczniowie wspólnie odczytują przydzielone im fragmenty. Próbuje ustalić, jakie jest stanowisko autorów na temat próby Hioba i doświadczenia cierpienia, relacji między Bogiem i człowiekiem oraz postawy Boga.

Następnie uczniowie przedstawiają wyniki swoich dyskusji pozostałym osobom w klasie. Na tablicy wypisują najważniejsze argumenty poszczególnych autorów dyskutowanych tekstów.

Na zakończenie można przeprowadzić wspólną debatę wokół pytań „dlaczego cierpimy?”, „czym jest cierpienie?”, „jak współcześnie patrzymy na doświadczenie cierpienia?”.

Komentarz metodyczny

Trzy proponowane do lektury teksty współczesne nawiązujące do Księgi Hioba (Miłosza, Kołakowskiego i Kłoczowskiego) warto omówić chronologicznie, zgodnie z datą powstania (powstawały one w takiej kolejności, jak zostały wymienione). Teksty te wchodzą bowiem ze sobą w dialog (Kołakowski odwołuje się do utworu Miłosza, tekst Kłoczowskiego jest odpowiedzią na rozważania Kołakowskiego).

3. Podsumowanie, ewaluacja

Uczniowie dobierają się w pary. Wspólnie odgrywają miniscenki – jedna osoba odgrywa rolę dziennikarza, a druga wciela się w wybraną postać z Księgi Hioba: Boga, szatana, Hioba, żonę Hioba lub przyjaciół Hioba. Dziennikarz przeprowadza krótki wywiad z wybraną postacią.

Uczniowie wybierają formę przeprowadzenia scenek według indywidualnych.

III. Dodatkowe informacje (przetestowanie narzędzia, możliwe inne zastosowania narzędzia)

Narzędzie to zostało przeze mnie wielokrotnie przetestowane na zajęciach z języka polskiego dla klasy I liceum. Zajęcia te nie są zwykle łatwym doświadczeniem dla uczniów ze względu na pracę nad trudnymi tekstami (pod względem merytorycznym i emocjonalnym). Na podstawie moich doświadczenia mogę jednak stwierdzić, że intelektualny i emocjonalny wysiłek przynosi satysfakcję i wynikają z niego ciekawe dyskusje oraz głębokie przemyślenia na temat cierpienia, doświadczeń człowieka i innych istnień.